

Bulla Pij IV. ſub data Romæ die 18. Januarij 1564. quod procedit cum conditionibus apoſiſtis in d. Bulla quas etiã refert Zerola ad fin. Gama decif. 1. num. 7. circa quæ etiã videndus eſt Gemini. & gl. *ibi in verbo prædicatorum. in cap. quorſdam declaratione in 6. verſ. & nota ex iſta gloſſ. Felin. in rubrica de maiortate & obedientia. columna 5. numer. 6.* vbi latè hoc diſputat. & an vita actiua, de qua participant Canonici, excedat vitam contemplatiuam Monachorum, vbi ex Diuo Thoma & aliis pluribus Theologis & Canonifiſ Doctoribus, hinc inde diſputatam, & controuerſam quaſtionem reſoluit. Sed quantum ad nos attinet, iam eam diremit Pius IV. in ſua relata Bulla, & de hac prælatione inter Monachos vide latè poſt alios Campanill. *diuerſiur. canon. rubrica 12. c. 13. à num. 121. fol. 550.*

Quæſtio autem viget inter clericos ſeculares, & regulares, aliõſque Religioſos, quorum aliis præferantur. Ad cuius reſolutionem ſolent in medium proferre illam aliam Doctores noſtri quaſtionem; an cœtus clericorum dignior ſit cœtu Monachorum, vt videre licet per Ioan. Andr. *in regula. delictum de regul. iuris, in 6. colum. 3. & gloſſ. fin. in cap. qualiter & quando in 2. de accuſat. Domi. Cardin. Alex. in cap. Epifcopos. 17. diſt. gloſſam in verſiculo religioſo. verſiculo exhiberi. de ſententia excommun. Diuum Thom. in quodlibeto 3. articulo 17. pro quo etiã vide Felin. in rubr. de maiorit. & obedientia. num. 5. vbi ad ſi. dicit, quòd non ſequitur, talis ſtatus eſt perfectior, ergo honorabilior, vnde quoad prælationem in proceſſionibus, & ſimilibus, clerici ſeculares attenduntur, cum eorum origo anterior ſit, & antiquitas ſtatus inſpiciatur ad hoc, & idem etiã tenet Nicol. Boërius in tractatu de auctoritate magni conſilij. numero 84. imò quia religio quantum magis arcta, atque ſtriſta regulæ, ratione maioris humilitatis & paupertatis, quam proficitur; tanto magis ſe, debet abſtinere à vanitate, & humiliori loco ſe conferibi, altiorem etiã & honorabiliorem aliis cedendo, vt aliàs legimus apud Albert. de Roſ. in ſuo dictionario relatum à Boërio vbi proxime numero 87. ad medium, diu duraffe in Curia Romana quaſtionem inter Ordinem humiliatorum, & quorſdam alios Monachos, & Religioſos, virtute & humilitate ductos, qui prius forent pullaturo matutinas, & conſonat quod Campanill. *diuerſiur. canon. rubrica 12. cap. 13. numer. 8. & in noſtris temporibus vnum vidimus mirabile, & execrabile humilitatis exemplum Salmantica in exequiis Margaritæ noſtræ Hispaniæ Reginæ (vniuerſitatis ſeu ſcholarum expenſis**

factis) inter Capucinos, & Ieſuitas, qui dum inter alias religiones, collegia, & ſcholaſticorum nationes contendebatur pro altiori, & honorabiliori loco, inter ſe virtutis amore magna lis orta fuit, qui infimiori, & humiliori magis digni ſunt, quem vtraque Religio appetebat, vnamquamque pro ſuæ intentionis fundamētō humilitatis maioris rationes in medium proferentem, inter quos Capucinorum vicit intentio, quæ lis & controuerſa admodum laudabilis fuit in tota Hiſpania, & vbiliber ita videbitur. Quibus conuenit illud Lucæ cap. 22. *ibi, Facta eſt autem controuerſa inter eos, quis eorum videretur eſſe maior, dixit autem eis, &c.* Vos autem non ſic: ſed qui maior eſt in vobis, fiat ſicut minor; & qui præceſſor eſt, ſicut miniſtrator, &c.

Ex ſuperiori à nobis tradita regula, & 43 doctrina attendat Ordinarius, vt Capitulum & Canonici ſeculares Eccleſiæ Cathedralis præferantur Capitulo & Canoniciſ ali-cuius Eccleſiæ collegiatæ, licet in reſtitibus, æquales ſint, pro quo facit cap. ſtatutum §. 1. *de reſcrip. lib. 6. & not. Dominicus in cap. Epifcopos. 17. diſtinctione. Felin. in diſt. rubrica de maiorita. & obedient. columna 3. Boërius vbi ſuprà num. 78. & numero 15. ſuprà. Innocent. in cap. fraternitatem, verſiculo frequentius de ſepultur. pro quo etiã facit cap. quæſtus. 1. de preben. in 6. & regula Cancellarie 12. incipit, item quod prouifiones. quia illi dicuntur clerici primi gradus, hi autem dicuntur clerici ſecundi gradus, vt per Innocentium in cap. ſedes de reſcrip. & in fraternitatem in ſi. de donat. c. 1. c. 2. Alexan. in d. cap. Epifcopos, etiã ſi ſacra Capella Regalis Palatii ſint. cap. cum capella Burgundie, de priuilegijs. Abb. Siculus in cap. cum non liceat in 2. notab. & ibi Felin. columna 1. verſiculo Tuſta Benedicta, &c. de præſcrip. & tenet etiã Boërius *ibi.* Deindeque hi clerici ſecundi gradus præferri debent Rectoribus Parochialium Eccleſiarum, vt per arg. cap. licet canon. iuncto cap. ſtatutum. de electione in 6. & Rectores cæteris Clericis mercenarijs, 46 ſeu Capellaniſ ſecundum Cardinalem Alexand. in d. cap. Epifcopos, & Boërius vbi proxime, num. 83. & hi ſeculares clērici præferuntur, præceduntque regulares clericos, & omnes religioſos, vt ſuperius dictum, & probatum reliquimus.*

Ex ſuperiori doctrina, nempe; quando non appareat de prioritate, ſeu poſterioritate digniorem præcedere debere, quam huic uſque extendimus, & ampliauius; deducitur, & inferitur; vt idē repetamus in confraternitatibus circa præcedētiam certantibus, vt in ſpecie firmat Perez de Lara in tract. de annuerſ.

annuerſ. & Capellan. lib. 1. cap. 24. num. 28. & hinc ſit, vt confraternitas habens ſtatuta nobilitatis, & puritatis ſanguinis, in hoc dubio præferatur alijs, vt per Marcar. conſ. 25. & Mincha controuerſi. illuſtri. in præſatione. Tibertius Decian. conſ. 2. 1. per totū volum. 1. & alyſ. tenet Perez de Lara proximo loco citato, cum in ſpiritualibus etiã habetur ratio nobilitatis, vt videre eſt per eundem in lib. 2. cap. 4. idem etiã extendendum eſt ad confraternitates Doctorum ſeu Aduocatorum ex his, quæ latè congeſſit, & dicit alter Lara de alim. in princ. num. 2. 4. ex Caſſaneo, Tiraquello, & Oralora, quòd nobiles & literati viri celiſtoribus ſedibus & locis ſedere debent, quia cæteris ſunt digniores, & tradit etiã Didacus Perez in l. 1. tit. 6. lib. 1. ordina. columna 2. ad eò vt horum Doctorum ſeu literatorum confraternitas præferatur militum confraternitatibus. ex his, quæ adduxit ex alijs Boërius in tract. de auctoritate magni Conſilij n. 93. cum ſeqq. & Boba. in polit.

Alias cauſas præcedētiam videre poteris per Marcarium d. conſ. 2. 5. Tiberium Decian. conſilio 21. volu. 1. Boërium in tractatu de auctoritate magni Conſilij. Caſſaneum in catalogo gloria mundi 4. part. conſideratione 7. cum ſequentibus. Felin. latè in rubrica de maioritate & obedientia, colu. 5. cum ſequentibus. & varij alij, Lancelot. Conrad. in templo iudi. lib. 2. cap. 9. Paul. Fuſc. de viſita. lib. 2. c. 15. n. 66. & plurimos etiã Card. Tuſc. lit. P. conſ. 477. & lit. D. conſ. 430. & lit. C. conſ. 377. & de alijs circa præcedētias difficultatibus, & quaſtionibus, & quis maior ad hunc effectū eſſe dicatur tam in ſecularibus, aliãſque perſonas Eccleſiaſticas, quàm ſeculares ac confraternitates, aliãſque vniuerſitates, & Principes titulares. & de alijs plurimis penè infinitis conſulere etiã potes latiſſimè ſcripta per d. Caſſaneum vbi ſuprà in 7. p. in pluribus eius conſiderationibus, præſertim 14. 26. & 33. & ſeq. 38. & 40. & alijs omnibus ſeqq. nec nò p. 9. conſideratione 1. Frecciam de ſubfeudis lib. 2. in verbo, qui dicatur dux à numero 47. Gratian in diſceptatio. forenſi. 2. part. cap. 298. per totum. Perez de Lara loco citato ſuprà. Ioannem, Hieron. Campanill. diuerſiur. iur. canon. rubri. 12. cap. 12. per totum & cap. 13. à num. 40. & remiſſiue per Cened. queſt. canon. 26. n. 15. latè Riccius in præſ. Eccleſiæ præcedētiarum decif. 577. cum multis ſeqq.

De ſuper in hac compositione Ordinarius habere debet præ oculis circa Rectores Parochiarum & curæ animarum, dum in ſua Parochia ſunt, vt ipſos omnibus præferat, & anteponat eo loco, & quod de his ſuprà diximus, intelligitur, dum extra ſuam Eccleſiam ſunt. Enimuerò verum eſt, quantum Salgado de proteſt. Reg. Tom. I.

attinet ad ius commune, dempta conſuetudine, ſeu præſcriptione, vel etiã quaſi poſſeſſione (quoad compositionem de qua agimus) Rector intra propriam Eccleſiam Parochialem debet præcedere omnes, quocumque alios maiores, & ſuperiores in dicendis miſſis ſolem nibus, & alijs rebus, & præ eminentiſ quibuſcumque, tangentibus, & concernentibus ipſius Rectoris officium & munus, ita docet Caſſaneus in catalogo gloria mun. 4. p. conſideratione ſi. vbi plures auctoritates diuinæ Scripturæ allegat. & ita fuiſſe determinatum in Roma. Curia in vna deſiſione Calagurritana præ eminentiarum debitoria 16. Nouembris 1592. teſtatur Hieron. Gonzal. ſuper regula 8. Cancellar. de menſibus alternat. gloſſ. 6. num. 105. vbi dicit, fuiſſe reſolutum, quòd Rector in ſua propria Eccleſia, in ſpectu iure communi, erat præſendus decano, & omnibus capitularibus collegiatæ, ad eam Eccleſiam proceſſionaliter certis diebus ex antiqua conſuetudine accedentibus, qui quidem Gonzalez dicit ibi, ſe informaſſe pro quodam procuratore, ad fauorem Rectorum prouinciæ de Guipuzcoa, contra Archiprebyterum eiusdem prouinciæ, prætendentem & intentantem præcedere debere dictos Rectores intra proprias illorū Eccleſias, tamquam caput eiusdem prouinciæ, in quo quidem, licet dictus Archiprebyter prius in iudicio ſummariſſimo, puta; manutionis, ſeu vt aliter dicitur tenetur, & ſimilium: tamen iterum tandem ipſe ſuccubuit Archiprebyter, contra quem & in fauorem Rectorum in petitorio reſolutum fuiſſe, coram R. P. D. Litta iudice illius cauſæ ſub die 22. menſis Martij anni 1604. & multa in propoſitum & comprobationem mirabilèſque doctrinas adductis vidēdus eſt Gratia. diſcept. forenſi. c. 298. per totū.

Rector namque in propria Eccleſia, veluti in domo propria, dicitur Imperator, & Rex. c. duo 23. q. 4. Abb. in cap. venerabilem ſub num. 19. de electione, qui ibi poſt Ioannem Andream ad propoſitū hoc illud de Ricardo Rege Angliæ narrat, & Ruſtico, qui quidem eundem Regem alapa percuſſit ex eo, quòd in domo ipſius Ruſtici illi cedere, atque obedire, recuſarat, vnde dicit Lucas de Peña, & Ioannes de Platea in l. nihil C. de palatii lib. 12. Decianus conſilio 67. incipit, dico ergo, num. 12. & ſequentibus. lib. 2. quòd maior debet cedere minori, dum eſt in domo minoris. & ita dictum fuiſſe in d. decif. Rote proxime citata, affirmat Gonzalez in d. regul. 8. gloſſ. 6. num. 107. & facit ad propoſitum, quod dicit Caſſaneus in catalogo gloria mundi. 4. part. 22. conſideratione, quòd Archiepiſcopus in terra, & diœceſi Epifcopi, debet honorare H h 2 Epifcopum,

Episcopum, per glossam in d. l. nihil. vbi dicitur, quod reuerentia non solum ab inferioribus debetur superioribus, sed quandoque etiam à superiori debetur inferiori, facit gl. in l. apud eum. ff. de manumissionibus. & quia quando sunt duo æquales in dignitate, quilibet in suo territorio est maior altero, faciunt quæ dicit Capola in tractatu de Imperatore mili. eligendo, vers. pro Imperatore. col. 12. & Cassaneus loco citato. referens Gonzalez. tenet Gratian. discepta. foren. cap. 298. n. 89. cum sequentibus.

60 Maximè cum Rector in sua propria Ecclesia Parochiali Prælatu dicatur, textus est 61 in cap. in apibus 7. q. 1. nec non habet tantam potestatem, quantum habet Prælatu cum Capitulo in sua Ecclesia collegiata, vt mirifice dicit, & aduertit Abb. Panormi. in cap. 1. sub num. 28. vers. si verò in Ecclesia. de dolo & contumacia. cuius dictum summa cum ratione laudat Gregor. Lopez in l. 2. gloss. fin. titulo 16. part. 1. ad quod bene etiam facit ead. lex 2. in fin. imò Rectores in suis Parochiis Apostolorum vices sustinent, vt tenet Roma. in versiculo fin. seu sermone incipiente, vos

62 estis sal terra. num. 11. quapropter Beneficium Curatum magnam dicitur habere præeminentiam, vt per Rotam decisione 1. num. 11. de officio Archipresbyteri in antiquis. & Gonzal. in d. gloss. 6. num. 108. & numero 4. supra. qui eadem glossa ibi copiose agit, vt propter horum Beneficiorum magnas specialitates, 63 & pericula, specialis eorum requiritur mentio facienda, in impetrationibus, & spectatiuis, & aliis, de quibus per eundem, ibi à princ. & ex iuribus vulgaribus, & sequutus in totum Gonzal. idem dicit Gratianus vbi proximè.

64 Hæc tamen annotatio, vt Rector in sua Ecclesia, velut domo propria, aliis debeatur, etiam maioribus, præste, dempra consuetudine; fallit in Canonicis Cathedralis Ecclesie collegialiter, & in forma Capituli stantibus, & procedentibus, nam cum tunc Ecclesiam Cathedralis repræsentet, quæ plus aliis honorari debet, vt notanter dicit Dominicus de sancto Geminiano in c. quamuis in princ. §. quanquam in 3. nota. de præbendis. lib. 6. Felin. in cap. postulasti colu. 7. de rescriptis. & in cap. meminimus in fi. 2. colum. de accusatio. dicentes, quod Canonici Cathedralis Ecclesie præcedunt Abbates regulares in processionibus, & facit illud Abb. in cap. cum non liceat, in prin. de prescript. dicentis, Ecclesias inferiores debere reuerentiam Episcopo, & sic Ecclesie Cathedrali, vt argumentatur Cassaneus in dict. tractatu seu catalogo glorie mundi 4. part. 32. consideratione, vers. sed intellige prædicta, &c. & Boerius in tractatu de autho-

ritate magni cons. n. 15. ad fi. vbi hoc ea ratione dicit, quia Ecclesia Cathedralis est maior & 66 communis omnium diocesanorum, adeò vt ad eam singuli vtriusque sexus clerici & laici, pro sacramentis recipiendis, & diuinis officiis audiendis, recurrere possunt, sine proprii Rectoris licentia, seu iniuria, cum tota diocesis sit Parochia Episcopi, & Episcopus cum omnibus curatis & Parochis diocesanis concurrat, habeatque curæ animarum exercitium. & facit quæ dicit Cassaneus ibi consideratione 25. multa cumulat Gratian. disceptati. foren. cap. 298. à num. 89. & magis in specie à num. 73. qui post alios hanc intelligit doctrinam, quando Episcopus est præsens, & inter Canonicos collegialiter congregatos, vt tunc capitulum Parochi præcedat, vt latè ibi comprobatur.

Hinc est, vt ipse Cassaneus in dict. consideratione 32. versiculo ex quibus constat. meritò reprehendat quosdam Monachos, qui in obitu cuiusdam nobilis viri appetentes, & certantes vltimum locum habere cum cap. in sua propria eorum fratrum Ecclesia, etiam post Episcopum & Canonicos Ecclesie Cathedralis, reddens rationem, quia etiam Abbas eorum non potest præterire maiorem locum in præsentia Episcopi & Canonicorum Ecclesie Cathedralis collegialiter procedentibus, vt iam dictum est. cui reducenda esse puto quæ Zerola in praxi Episcopali 1. p. verbo funus. vers. 9. alleuerans, cadaueribus defunctorum ad Ecclesiam fratrum mendicantium delatis officia mortuorum, reliquaque munia, quæ in huiusmodi monasteriis solent adhiberi, non à Canonicis, seu clero, sed ab eisdem fieri ac peragi debere, ad quod allegat S. Congreg. declarationem 32 e. (quam in meis inuenire non potui) cuius assertio intelligenda est, quoad Canonicos Ecclesie collegiata, & ceteros clericos; non tamen quoad Canonicos Ecclesie Cathedralis collegialiter, & in forma Capituli congregatos ad funus, seu cadauer sepeliendum, ex supra dictis rationibus, & authoritatibus, contrarium etenim nec ius, nec ratio patitur.

Quoniam modo Ordinarius se queat habere in definiendis controuersis ortis inter Rectores Paroch. Ecclesie, & inter fratres Religiosos cum cap. & Cruce, processionaliter ingredi volentes, ad portadum cadauer illius, qui apud eos sepulturam eligit, in cuius questionis resolutione duplicem debet controuersiam Ordinarius componere, altera inter Rectores & fratres; altera inter Rectores ipsos, veritatem indagantes, siquidem ipsos inter se pugnantem reperio. Et oritur difficultas, quod Monachi non habent territo-

71 territorium, nisi intra claustra, & ambitum suorum monasteriorum. Cardin. in clement. 1. num. 1. de statu monacho. vbi dicit monasteria esse territorium Abbatis, non extra, Caputaquensis decis. 25. 2. part. quos ad id sequitur Zerola in praxi Episcopali. 1. parte, verbo processiones. versiculo ad quartum extra claustra.

72 qui ex hac ratione dicit; regulares non possunt extra claustra sui conuentus facere processiones, argumento cap. certum est quidem. 7. de consecratione distinct. 1. vbi multa fundamenta ad hoc adducit, affirmans, se ita in omnibus ciuitatibus vidisse practitari, & semel de eo dubitari, fuisseque dictum, Monachos non posse sine Ordinarij licentia, nisi intra claustra & ambitum suorum

73 monasteriorum processiones facere. quia in tantum eximuntur à iurisdictione Ordinaria Episcopi, quatenus eis conceditur in eorum priuilegiis. cap. porro. cap. & cum plantare de priuilegiis cum aliis, ideòque eorum priuilegia inspicienda fore, an hoc sibi concedatur, vt absque Ordinarij licentia extra claustra queant facere processiones, quod non credo sibi concessum esse, cum quotidie videmus vt ambitum non exeat. Quod etiam aduertit Zerola proximè citato loco, quem vide. quod verum esse, semperque se ita vidisse seruari, testatur Campanill. in diuersis. canon. rubrica 12. cap. 13. sub numero 18. ante fin. explosa sententia Grassij consilio 20. opinantis, illis licere per triginta passus extra ambitum monasterij iuxta textum in cap. sicut antiquitus 17. questio. 1. cui

74 & ipse responder. & satisfacit. & quod tunc hoc casu possint regulares impediri, & puniri per Ordinarium (nisi consuetudine aut priuilegio, id fuerit ab eis obtentum) tenet relato Zerola, Cænedus canonica. questio. 26. num. 18.

75 Secundò, quia non debet quis alienam Parochiam ingredi, ad aliquod officium diuinum exercendum, competens Episcopo, seu Rectori, vel ibi aliquid disponendum contra voluntatem eorum, c. Episcopi & cap. seq. 7. quest. 1. c. nullus 9. q. 2. cap. scriptum 6. q. 1. & cum ad hoc Parochia facta fuerunt, & vt singuli exercitii diuinorum officiorum commodius possint adimplere, toto tit. de Parochiis. & ibi Doctores cap. 1. 13. q. 1. & singula sunt singulis commissæ Rectoribus ex toto tit. de decimis. & que not. in cap. de multa, de præbendis. & in cap. licet Episcopus, eodem tit. in 6. licet poterit Rector volentes suam Parochiam ingredi, ibique diuinam exercere; prohibere, transire namque per agrum alienum ibi non est cap. 1. 1. dist. maximè vbi transitus domino noxius est, vbi notat. & in cap. vlt. ead. 1. dist. quod probatur etiam ex text. Salgado de protect. Reg. Tom. 1.

in §. ferè; insti. de rerum diuisione. leg. per agrum. c. de semita. & aqua. quibus & aliis iuribus probatur, nulli venatori licere alienum fundum ingredi pro aucupatione, seu venatione, vel pro aucupatione ibi existente capièda, inuito, & prohibente domino fundi, licet aliis cui libet sit licita, liberèque permissa earum aucupatio, l. 3. l. naturalis. §. apium quoque ff. de acquirendo rerum domi.

Ergo eodem modo in præsentia questione videtur dicendum, quod licet permillum sit Monachis, vt appellare possint cadauer eius, qui apud eos eligit sepulturam; non censeri debet sibi permillum, id ferre cum Cruce, & cap. processionaliter per alterius Parochiam, & in eius præiudicium. nam licet quis in suo possit facere, non tamen in alieni immittere. l. licet sicuti. §. Aristo. ff. si seruus vindicetur. l. 1. §. idem aut ff. de aqua pluuiæ arcenda, ius enim tertij in omnibus genericis concessionibus semper illibatum remanet.

Quod maximè procedit, cum portare funus ad Ecclesiam, etiam aliam, Rectori eadem proprio Parochiali iure communi competit, vt expressè probat text. in c. cum liberum, de sepulturis. ibi. Quod cum Presbyteri quidam corpus cuiusdam mulieris, prout in vltima voluntate disposuit, ad eandem Ecclesiam sepeliendam, deferrent, &c. & ita tenet ibi Ioan. Andreas, confirmat Oldrad. in cons. 82. num. 2. vers. nam & portare, & est reprobanda gl. ibi, verbo disposuit, quæ sentire videtur; mulierem esse Parochianam Monachorum sancti Vincentij, spoliantium fratres sancti Martini, apud quos elegerat sepulturam, quoniam dicti Monachi sancti Vincentij in ea ratione alios spoliauerunt, sed de facto potius, & sic de facto emolumenta restituere coguntur, vt patet ibi in textu, cuius iste verus sensus est. Hanc partem in questione proposita tenet, & defendit similiter Oldradus in consilio 82. per totum. Cardin. in clem. dudum. §. huiusmodi, circa finem, de sepulturis. quam vtiorem & tutiorem dicit Euerard. in locis legalibus, in loco à concess. consequ. ad concess. anteced. post princ. vers. limitatur tamen dicta regula. pro qua dicit, se consuluisse pro euitanda rixa, seditione, & aliis malis, quæ ex hoc proueniri possunt, & idem tenet gl. in d. clem. dudum. §. verum, super verbo integre, &c.

Contrariam autem partem, vt Monachi 77 possint processionaliter cum Cruce, cap. & aliis necessariis, inuito Rectoris intrare eius Parochiam, & accipere seu exportare funus, & alia consueti facere; tenent Oldrad. sibi contrarij in consilio 225. numero 13. & 14. versiculo circa sepulchrum, &c. Geminianus

in cap. ut animarum de constitut. lib. 6. Ioannes de Ligna. *in d. clem. dudum.* & Petrus de Anchara. *ibi.* & idem defendit Syluest. *in sua summa, verbo sepultura. colum. 4. vers. 4. queritur, &c.* Sed à priori opinione, vt de iure veteri magisque fundata non recedas, cui ad iungere poteris, quæ superius dicta sunt pro rectoribus, respectu suæ Ecclesiæ, & Parochiæ, eam vniuersalis Hispaniæ consuetudo elegit. nam quando defunctus eligit sepulturam apud Religiosos regulares, Rector Parochianus cum capa, cruce, & processione, præest religiosis, ipsèque cantat responsum defuncto, & similia consueta facit ceremonia, præcedendo, comitatur vsque ad monasterium, in cuius porta, seu ambitu de manu Rectoris cadaver recipit vltimum vale, aliudque responsum, iuxta text. *in d. cap. cum liberum, de sepulturis,* & Doctores in eius confirmationem allegatos, postmodumque illud recipiunt monachi, cui vigiliam seu missam ipsi celebrant, ceteraque defunctorum officia faciunt, quæ consuetudo, vt vides, rationibus & auctoritatibus vallatur.

80 In quo omnino seruandam esse dicit Abb. *in cap. cum liberum num. 4. vers. & nota hoc vltimum. ad medium. de parochiis.* & Ioannem Andr. *in cap. certificari, eodem tit. & quæ supra hoc capite diximus,* & inferius dicemus, quæque etiam operatur, vt ipsi religiosi ferant Crucem, quoties ad aliquod funus vocantur, quamuis apud eos cadaver minime sepeliatur, sicque Ordinarius in controuersis, circa hæc ortis, rem potest componere.

81 Comprobatur, quia propter iurisdictionem, quam habet Parochus in sua Parochia, non potest funus leuari sine illius licentia, & antequam per eum dicatur antiphona *Subuenite.* vt declarat Immola *clem. dudum col. 16. ante medium vers. nota bene num. 66.* & ibi Cardinalis *in s. huiusmodi in si. de sepulturis. Oldradus cons. 82. ante fratres n. 2. vers. ante portare.* Gratian. *disceptat foren. cap. 298. à n. 12. cum sequentibus.* & 79. quod etiam dicit post alios, hoc procedere, quamuis aliis Ecclesiis extra Parochiam liberè sepultura concedatur, vt per gl. *in clem. dudum §. verum ne Parochiales, in verbo integrè, de sepulturis.* Abb. Anchâr. & sicut Parochus præfertur cunctis in administratione Sacramentorum Parochiani, ita etiam erit præferendus in sepultura, quasi illa magis videatur accedere ad communionem diuinorum officiorum, nam licet septem sint Sacramenta Ecclesiæ; tamen etiam vltra ea dicuntur largè Sacramenta, omnes res hactenus, vt post Federicum Gemianum *in cap. alma mater. §. in festiuitatibus. num. 8. ad si. vers. & ista videtur verior opinio,*

& ibi latè Costa *num. 7. vsque ad num. 10. de sentent. excommun. lib. 6.*

Et quod Parochus in funeralibus debeat omnes præcedere, quia ipse fungitur officio suo in habitu Sacerdotali, videlicet; cum oratorio, & stola, prout in omnibus Sacramentis; quæ stola significatiua est potestatis præcellentis, ac iurisdictionis, vt multa scitu dignissima congerit Gratianus *vbi proxime, à num. 54. cum pluribus sequentibus. qui numer. 64. post sanctum Anton. in summa 8. part. tit. 20. cap. 4. §. 2. & Cassaneum, dicit, vt quod operatur pallium inter Episcopos, operatur etiam stola inter Sacerdotes, & num. 81. adducit rituale Romanum in terminis probans præcedentiam Parochi, & num. 84. adducit in terminis decisionem factæ Congregationis Rituum in hæc verba: (Prior Ecclesiæ sancti Angeli terræ Saxoferraren. petiit declarari, an Canonici Ecclesiæ collegiæ eiusdem terræ, quando associant mortuos sepeliendos in Ecclesia Parochiali ipsius Prioris, debeant ipsum Priorem, qui defert stolam, præcedere. Congregatio Sacramentorum rituum respondit, illum Presbyterum, seu Curatum, aut Priorem, qui defert stolam, ad eius Ecclesiam funus defert, alios omnes præcedere debere, & ita declarauit die 14. Octobris 1609. & bene aduertit Gratian. *d. cap. 298. distinctio. n. 84. vers. vbi est aduertendum,* quod prædicta congregatio non se fundat in persona seu dignitate personæ, quia sit Prior, vel Curatus, sed in delatione stolæ, notando illa verba: (Presbyterum illum, qui defert stolam) quasi honor, & reuerentia debeat huius signo Sacerdotali, siue qui eam defert, sit Prior, siue Curatus, siue quisuis alius presbyter; sapè enim accidit, vt Parochus propter aliquod impedimentum, non possit adesse funeralibus, illudque munus simpliciter committit Sacerdoti, deferenti stolam, ac ideo d. congregatio istum aliis præferendum esse dicit, vt Gratianus *ibi.**

Et confirmatur, quia cum Parochus in sua Parochia iurisdictionem habere dicatur; non potest leuari funus, nisi iubente Parocho, per aspersionem aquæ benedictæ, ita quod alij fratres in illa Parochia non possunt processionaliter efferre mortuum, qui elegit sepulturam extra Parochiam, & si aliter faciant, licitum est Parocho, surripere, & tollere cruces, & alia processionalia monachis id facientibus. Oldrad. *cons. 82. an fratres, vbi multa, Cardin. Zaba. in d. clem. dudum §. si eiusmodi n. 3. vers. secundo quæro.* Gratian. *disceptat foren. c. 298. num. 78. vbi meminit Oldrad. contrarium dixisse alio consilio 225. num. 13. contra quem insurgit, qui num. 79. aduertit,*

87 aduertit, Parochum primum esse, qui facit officium in Ecclesia, dicendo orationes, & innotando primos versus. citat S. Damascenum *in sermone de morientibus,* vbi Parochus per aspersionem aquæ exercet iurisdictionem contra demones, quod, vt dictum est, idem præcedit, quando defertur funus extra Parochiam, vt ita fuisse determinatum à Rota in vna Lucana beneficiorum, & aliis pluribus decisionibus, quas citat, testatur Gratian *in disceptatio. foren. d. cap. 298. num. 85. & sequentibus.* Parisius *consil. 4. num. 36. lib. 4. de hac prælatione Parochi ceteris omnibus, etiam Canonicis collegialiter latissimè multa scitu dignissima congescit Gratian. discept. foren. d. c. 298. per totum.*

89 Qui quidem à num. 9. & supra num. 8. tractat latè, quod non poterit amitti ius prælationis, illa non vtendo, aut patiendo Parochum alios præcedere, quia cum non possit expressè tali iuri renunciari in præiudicium Ecclesiæ, & successorum, nec poterit tacite, vt in puncto consuluit Decia. *cons. 2. 1. num. 74. lib. 1. & successores poterunt contrahere de facto inualido antecessoris, Socinus consil. 79. num. 47. lib. 4. Menoch. consil. 1. num. 102. & consil. 264. num. 18. vsque ad n. 24.* post Aimon. *consil. 241. num. 17. & quod possint huiusmodi præcedentiam recuperare successores perditam à prædecessoribus.* Bald. *cons. 387. colum. 2. in princ. lib. 2. Purpur. versiculo 540. in fin. num. 19. lib. 2. Menoch. consil. 902. num. 78. lib. 10. Gratian. vbi proxime, & in addit. ad decis. March. 238. n. 1. & seqq. conducunt, quæ dixi i. p. c. 3. sub n. 42.*

92 Nec obstant argumenta, quæ in contrarium prioris opinionis solent Doctores relati adducere, quibus breuiter respondetur. Et primum est, quod cui conceditur finis, concessa videntur ea per quæ peruenitur ad finem; & cui conceditur consequens, videtur sibi concedi præparatorium ad id, seu antecedens. ex iuribus vulgaribus allegatis ab Euerardo *in locis legalib. in dict. l. à concessione consequentis ad concess. anteced. supra citato loco,* qui eidem fundamentum debite satisfacit, sequutus Oldrad. doctrinam *in d. consilio 82. & aliorum.*

Aliud autem fundamentum est ex l. 3. §. non perpetuo ff. de sepul. viola. quo cauetur, quod his, qui sepeliendi ius habent, ius competat etiam per alienos vicos, & territoria, funera ipsa deferendi, ad quod facit etiam l. 1. §. vsusfruct. ff. vsusfructus quem ad. cauet. l. damnas esto. ff. de vsusfruct. legato; quibus respondetur, procedere, quando aliter ad sepulchrum non possit aditus adhiberi, quam per fundum seu agrum alienum, quod nos monachis non negamus, sed tantum in

modo ducendi, an ipsi, vel potius Rector processionaliter cum capa, & cruce, præcedens (cui de iure competit) queant exportare cadaver.

Ex quibus aliam poteris vincere difficultatem, quam paucis antea diebus habuimus in hac ciuitate inter duos Parochos eiusdem, dum Parochianus vnus subitò in Parochia alterius transeundo obiit; & vterque Parochus pro cadauere sepeliendo, non parum certabat. Quos igitur breuiter compono; nam cum Parochianus non mutasset domicilium, nec Parochiam propriam, nec eo animo in alienam vt obiret recessit, ideo non mutat sepulturam, maxime quando commodè ad eam exportari potest cadaver, vt in fortioribus terminis probat text. *in cap. is qui habet de sepulch. lib. 6. & notat in cap. fin. eodem titul. & lib. & ex his quæ Abb. & ceteri communiter notant in cap. 1. de sepulch. & Syluest. in summa verbo sepultura, §. 8. quæro, versiculo ad peregrini & aduenæ, §. pauperum. & ea quæ Burgos de Paz latè in 3. Tauri à num. ... quod non examino, quia mei non est; sed illud tantum aduertam, vt Parochus priorius, licet ad eius Ecclesiam pertineat cadaver; non tamen poterit cum capa, cruce, & processionaliter alterius ingredi Parochiam, vbi decessit, altero prohibente Parocho, ex his quæ hucusque superius dicta sunt circa monachos, quod in quibuscumque obtinet, sic in hoc solet extrahi corpus sine solemnitate, secretè putat; & in propria domo poni, indeque solemniter à proprio Rectore deferri. & hoc iure vtimur.*

Quando autem vnus in vna Parochiali Ecclesia audiuit diuina, & in alia percipit sacramenta, vel est Parochianus duarum Ecclesiarum, si vtraque Ecclesia habet ius funerandi, inter Parochos ipsos locus erit præuentioni, argumento text. *in cap. si duobus 14. de rescript. in 6. sed obuentiones quartæ diuidentur, text. est in cap. cum quis, de sepulch. lib. 6. & ibi not. sed quæstio est quando nulla adfuit præuentioni; sed inter vtroque Parochos contententes controuersiam istam decidit Syluest. *vbi proxime d. quæst. 8. versiculo si autem in vna Ecclesia.* Diceciani, hoc est, Ordinarium ipsos ad concordiam reduendum, sic eius arbitrio relinquit compositionem, quod nota.*

Vnum tamen Ordinario aduerto, vt dum componit has controuersias ortas in tumulandis defunctorum corporibus, eam iam sepulta (etiam de facto, & ab eo Rectore vel religioso, quibus id non competeat) nullo modo faciat ea exhumare, & à sepulchro transmutare, quia maius consideratur à iure

scandalum, cum eorum exhumatio, etiam in his, quibus ius maximum attribuit priuilegium, ut in attentatis nullatenus, etiam labe attentati verè & clarè existente, & inrentata, pars obtinere potest, quominus cadaver attentando sepultum, in eadem remaneat sepultura, vsque ad sententiam diffinitiuam in principali ferèda, propter scandalum in hoc consideratum, ut censuit Rota in decisione 853. in antiquis, & ad longum comprobat Lancelot. Robert. in tractatu de attentata. ad id text. expressus in cap. ex parte de sepulturis. vbi non per viam attentati, restituitur cadauer sepultum post appellationem, etiam si idem iudicium fuit propositum, sed per sententiam diffinitiuam in iudicio ordinario, & principali latam.

98 Animaduerto etiam, ea quæ hæcenus cõgesta sunt, ex quibus diximus, debere Ordinarium in controuersis componendis, & in processibus, & similibus ortis (præ oculis suis habere, ut suum animum & arbitrium melius possit informare) non ita necessitare ipsum, ut si omitat, suam queat compositionem executioni mādare absque metu violentiæ, ea namque pertinent ad iustitiam principalem, seu iniustitiam, iudici superiori de appellationis causa cognituro referuatam, & pertinentem, non tamen ipsa nullam compositionem reddere queunt, ut locus sit regulæ l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudicata, scilicet sententiam nullam non mereri executionem, & iudex qui eam exequitur, deferendo appellationi, ab ea vim facere, de quo latius suo loco agendum est Deo dante 3. p. cap. 9. à princ.

99 Insuper vnum porro necessarium est aduertere; ut appellatio, quæ prohibita extat per d. Concilij Trident. 13. sect. 2. 5. de regulariis, de quo ad principium à compositione supradictarum controuersiarum, non ita absolute intelligenda est; sed tantum quoad vnum effectum suspensiuum. ita probat Cardinalium declaratio super eodem capitulo, verbo, amota omni appellatione. in hæc verba: intellige ad effectum suspensiuum, sed cum prouenit sententiæ Episcopi, bene appellari poterit ad effectum deuolutiuum, ex congregationis sententia in vna Hieracensi, &c.) Hæcenus de declaratione fol. mibi 436.

100 Vltimo loco pro huius capituli complemento animaduerto, quòd licet Ordinario talis compositio sit concessa super controuersia in processibus, aliud erit dicendum de maleficiis, vulneribus, & delictis ibi commissis; purè, inter exemptos, vel laicos, quia tunc Iudex, qui alias debet de eis cognoscere, & animaduertio pertinet; punicio competit; in simili dicit Oldral. in suis con-

silijs, quem vide in repertorio, verbo, compositio facta de controuersia, &c. & per id inquire consilium, quia in meis & aliis nunquam reperire potui, sed nihilominus doctrina in se iuridica est.

Vltius circa hoc caput 13. de reformatione sect. 2. 5. de regula, ut quamuis ex eo datur Episcopo facultas ad sedandas controuersias ortas inter ipsos regulares, intelligi tantum debere, dicit Decianus lib. 2. consil. 63. num. 10. quando ex ipsis controuersis sequitur scandalum, si autem illud non sequatur, non cognoscat Episcopus, quem etiam sequitur Cænedus in q. cano. 2. 6. num. 17. pro quo sunt ponderanda illa verba eiusdem Concilij ibi, quæ persèpe cum scandalo oriuntur.

Vnum tamen quotidianum obiter non omitam, ut exempti omnes tam seculares, quam regulares quicumque, etiam Monachi, ad publicas processiones vocantur, accedere compelluntur, iis tamen exceptis, qui in strictiori clausura perpetuò viuunt, iuxta Concilij Tridentini dispositionem cap. 13. sess. 2. 5. de regularibus. tenent etiam Zerola in praxi Episcopali 1. part. verbo processiones §. 2. Emanuel Rodrig. questio. regula. tomo 3. quest. 36. Barbosa in remiss. ad idem Concilium n. 4. Aloysius Riccius Curie Archiepisc. Neapol. decis. 9. Gratian. decis. 232. Bald. decis. 339. par. 2. charissimus mihi, ac doctissimus Perez de Lara in tractat. de annuaria. & Capella. 1. p. cap. 2. 4. num. 14. Ioan. Franc. Leo in thesauro fori Ecclesiast. 1. p. c. 8. num. 18. Ioan. Hieronym. Campan. diuer. iur. canon. rubric. 12. c. 13. n. 117. Marc. Anton. institut. maior. lib. 2. tit. 1. n. 55. idem Zerola in praxi 1. part. §. excommunicatio causa materialis, ibi, secundo fallit. Vivald. in candelabro 1. part. tit. de absolutione c. 13. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. quest. 11. numer. 18. Paul. Fusc. tractatu de visita. lib. 2. cap. 8. numer. 12. & cap. 15. numer. 6. 4. Cæned. in questio. canon. 2. 6. numer. 15. qui numer. 17. ad fin. adducit sacre congregat. declarationem 360. qua disponitur, sacerdotes etiam seruientes in Ecclesiis equitum Hierosolymitanorum, posse similiter compelli ab Ordinario, ut inter sint iis processibus. Quo quidem sublata fuit antiqua Doctorum controuersia in c. nimis el. 2. de excessibus prelati. Felin. in cap. dilecto de officio ordinari. an scilicet, & quando potuisset Episcopus regulares vocare ad processiones, necne.

Regulares autem, qui absunt à ciuitate vltra dimidium milliare compellendi minime sunt, ut declarauit sancta Congreg. teste Gratiano vbi proximè n. 9. Aloysius Riccius Curie Archiepisc. Neapol. decis. 131. Barb. in d. remiss. n. 7. Lara & Campan. & Leo vbi supra, & hi

105 & hi duo vltimi idem dicunt de exemptis, qui sunt nullius diocesis, vel extra ciuitatem in locis, in quibus habent plebem, qui cum illa plebe debent facere processionem iuxta alteram eiusdem Tri. declarationem relatam ab eodem Ioanne Franci. Leone, veluti etiam hi regulares compelli non possunt ad processiones accedere eo in loco, in quo habent consuetudinem legitime acquisitam, non accedendi, prout sic declaratum à sacra congregatione rituum, se vidisse testatur Ioan. Hieronym. Campanilla diuers. iur. canon. rubric. 12. cap. 13. sub numer. 117. post medium.

107 Et nota, quòd per idem Tridentinum, ibi, tam clerici seculares, quam regulares, &c.) sacra congregatio, clericos omnes Diocesanos, quantumvis exemptos, si beneficia etiam simplicia in Diocesi obtineant, teneri, & compelli posse ab Episcopo, ut accedant ad processiones firmant Aloysius Riccius in collecta decisio. part. 4. collecta 881. in princ. Barbosa in remiss. ad Tri. super d. cap. 13. sess. 2. 5. de regula. num. 6. Bald. decis. 339. part. 2.

108 & hi duo vltimi quaerunt an procedat in clericis nondum beneficiatis, sed tantum obtinentibus officium in Ecclesiis, & affirmatiue respondent.

109 Sed maior extat difficultas, an religiosi possint ab Episcopo compelli, & censuris distringi, ut vadant ad publicas processiones? Et pluries per sacram congregationem fuisse decisum, non posse compelli, sed ascisci, vocari, & allici, refert Quaranta in summa Bullarj, verbo, procedentia in fin. fol. 339. & tenent Thomas Sanch. tractatu de mat. lib. 7. disp. 33. num. 23. Emanuel Rodrig. in summa tomo 1. cap. 74. num. 4. allegans Gambar. de officio legati lib. 8. cap. vltim. num. 7. Sed contrarium verius existimo, ut possint censuris compelli, tenent Gratianus decisio. 232. num. 13. quem refert, & sequitur Perez de Lara de annuaria. & Capell. lib. 1. cap. 2. 4. num. 14. Marcerat. decis. 35. dubio 2. Barbo. in remiss. ad d. cap. 13. num. 5. optimè latèque Zerola in praxi Episcopali 1. part. verbo processiones, sub §. 1. & versiculo ad secundam, & iterum verbo excommunicatio, de causa materiali §. 4. versiculo 2. qui loquuntur de compulsionem per censuras, penas pecuniarias, aliisque iuris opportunitis remedijs, optimè Enriquez lib. 7. cap. 2. 5. versiculo ut si vocati, & num. 7. versiculo hinc sequitur. asserentes non solum posse Episcopum in hoc casu procedere censuris Ecclesiasticis, sed etiam aliarum poenarum punitione. Paul. Fuscus tractat. de visita. lib. 2. c. 8. num. 12. Cænedus in questio. canon. q. 2. 6. numer. 16. qui post Zerolam refert sacram congregat. Cardin. declara. 32. ita censuisse,

regulares qui non accedunt ad processiones ab Episcopo indictas, posse ab eo puniri per censuras, & penas arbitrarías, & alia iuris remedia.

Confraternitates tamen laicorum nequeunt compelli, sed allici, & incitari, ut tradit Gratianus d. decis. 232. num. 13. Perez de Lara vbi proximè numer. 16. & 17. affirmantes, ita fuisse decisum à sancta congregatione, sed si fecerint votum eundi, possunt compelli ad obseruantiam voti l. profanos, C. de paganis l. 2. §. si decimam, ff. de pollicitationibus cap. ex parte de censibus. Sed contrariam, imò quòd confraternitates laicorum eodem modo possint compelli ad processiones accedere, testatur, decisum fuisse Papiæ Marcerat. eiusdem curie decisione 66. Barbosa in remissio. ad Concil. d. cap. 13. sess. 2. 5. de regulari num. 5. ante finem, & vide Sait. decisione 5. de officio ordinari.

Hæc tamen processiones, ad quas accedere, possit Episcopus compellere supradictos, debent esse publicæ; ut declarauit sancta congregatio, de qua, & quales publicæ dicantur processiones, & quales particulares, & de natura processionum, & alijs difficultatibus, vide Capell. Tholosa. decisione 485. latè & optimè Zerola in praxi Episcopali 1. p. verbo processiones. Campanill. diuers. iur. canon. rubrica 12. cap. 13. à num. 117. fol. 749. ad quos te remitto; cui consonat, quod dicit Felin. in cap. dilectus num. 7. de officio ordi. ut huiusmodi processiones, ad quas religiosi compelluntur, debent fieri ex graui, & vrgenti causa, quod etiam censent Abb. in c. nimis praua. num. 3. & ibi optimè Marian. Soci. ex num. 7. de excessibus prelatorum. Cæned. quest. cano. 2. 6. sub num. 15.

CAPVT X.

A duobus iudicibus delegatis, seu & alijs, in eadem causa se inuicem inhihibentibus, hinc inde appellationi emissa, quis eorum non deferens vim faciet, & qui si existant in diuersis Senatuum districtibus, ad quem sit recurrendum, ut vter vim faciat declaretur, & generaliter quid, & quando à qualibet inhibitione, siue perpetua, siue temporali appellatio legitima dicatur.

S V M M A R I V M.

Inhibitionis materiam qui tractent. num. 1. Ab inhibitione appellationi si non deferatur, an vis fiat. num. 2.

Inhibitio